

- ۱ بیت زیر، به چه موضوعی «تلمیح» دارد؟
«یا رب این آتش که بر جان من است / سرد کن زان سان که کردی بر خلیل»
- ۲ در شعر زیر، آرایه‌ی «تضمین» به کار رفته است. یک دلیل برای آن ذکر نمایید.
مہ من نقاب بگشا ز جمال کبریایی / که بتان فرو گذارند اساس خودنمایی
شده انتظارم از حد، چه شود ز در آیی / ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی
چه کنم که هست این‌ها گل باغ آشنایی»
- ۳ برای هریک از ابیات زیر، آرایه‌ی مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.
الف) چون جواب احمق آمد خامشی / این درازی در سخن چون می‌کشی (تلمیح - حسن تعلیل)
ب) من مسلمانم، / قبله‌ای یک گل سرخ / جانمازم چشمه، مهرم نور / دشت سجاده‌ی من (متناقض‌نما - مراعات‌نظیر)
- ۴ در عبارت «درویش بی‌معرفت نیارآمد تا فقرش به کفر انجامد؛ «كَادَ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْرًا»:
الف) کدام قسمت، آرایه‌ی «تضمین» دارد؟
ب) ارتباط آن‌را با قسمت‌های دیگر متن، مشخص نمایید.
- ۵ وزن بیت: «دلا بسوز که سوز تو کارها بکند / نیاز نیم شبی دفع صد بلا بکند» چیست؟
الف) مفعول مفاعله مفاعله / ب) مفاعله مفاعله مفاعله
- ۶ آرایه قسمت‌های مشخص شده‌ی بیت‌های زیر را بنویسید.
الف) چنین گفت پیغمبر راستگوی / ز گهواره تا گور دانش بجوی
ب) خال مشکین که بدان عارض گندمگون است / سز آن دانه که شد رهزن آدم با اوست
- ۷ آرایه‌های «مراعات نظیر، تلمیح و تضمین» را در بیت‌های زیر مشخص کنید.
الف) به تمنای تو در آتش محنت چو خلیل / گوییا در چمن لاله و ریحان بودم
ب) درویش بی‌معرفت نیارآمد تا فقرش به کفر انجامد؛ كَادَ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْرًا
ج) شعاع درد مرا ضرب در عذاب کنید / مگر مساحت رنج مرا حساب کنید
- ۸ دو شبکه‌ی «مراعات نظیر» را در بیت زیر مشخص کنید.
«بسی تیر و دی ماه و اردیبهشت / برآید که ما خاک باشیم و خشت»
- ۹ در کدام گزینه «دانسته‌ی تاریخی» در آرایه‌ی «تلمیح» متفاوت است؟
الف) یوسف به این رها شدن از چاه دل مبند / این بار می‌برند که زندانیات کنند
ب) ای پریشان گوی مسکین پرده دیگر کن / پور دستان جان ز چاه نابردار درخواهد برد
ج) عزیز مصر به رغم برادران غیور / ز قعر چاه برآمد به اوج ماه رسید

آرایه‌ی تضمین را در اشعار و عبارات زیر پیدا کنید و ارتباط تضمین را با قسمت‌های دیگر متن مشخص کنید.
 الف) ایوب با چندین بلا، کاندرا بلا شد مبتلا پیوسته این بودش دعا: «الصبرُ مفتاحُ الفرج» (سنایی)
 ب) گفت: غالب اشعار او (سعدی) در این زمین به زبان پارسی است. اگر بگویی، به فهم نزدیک‌تر باشد. «كَلَّمَ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عُقُولِهِمْ.» (گلستان سعدی)
 پ) مکن گریه بر گور مقتول دوست / قل الحمد لله که مقبول اوست (بوستان سعدی)
 ت) چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت / شیوه‌ی «جنات تجربی تحتها الانهار» داشت (حافظ)
 ث) عاکفان کعبه‌ی جلالش به تقصیر عبادت معترف که: «ما عبدناک حقَّ عبادتک.» (سعدی)

در ادبیات زیر تلمیح را مشخص کنید و درباره‌ی آن توضیح دهید.
 الف) دامن خاک شد ز بسد و لعل / تاج فرعون و گنج دقیانوس (رهی معیری)
 ب) شور شیرین تو را نازم که بعد از قرن‌ها / هر که لاف عشق زد، نامی هم از فرهاد برد (فاضل نظری)
 پ) ناقه سنگین می‌رود در هر قدم گویی ز شوق / روح مجنون چنگ در دامن محمل می‌زند (طالب آملی)
 ت) در آینه دوباره نمایان شد
 با ابر گیسوانش در باد
 باز آن سرود سرخ أنا الحق
 ورد زبان اوست. (محمدرضا شفیعی کدکنی)

در نمونه‌های زیر آرایه‌ی مراعات‌نظیر بین کدام واژه‌ها ایجاد شده است؟ مشخص کنید.
 الف) بمیر ای دوست پیش از مرگ اگر می‌زندگی خواهی / که ادریس از چنین مردن بهشتی گشت پیش از ما (سنایی)
 ب) دولت عشق بین که چون از سر فقر و افتخار / گوشه‌ی تاج سلطنت می‌شکند گدای تو (حافظ)
 پ) هر چه رفت از عمر، یاد آن به نیکی می‌کنند / چهره‌ی امروز در آیینی فردا خوش است (صائب تبریزی)
 ت) آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود ز جان شستم از برای آزادی (فرخی یزدی)

در نمونه‌های زیر آرایه‌ی مراعات‌نظیر بین کدام واژه‌ها ایجاد شده است؟ مشخص کنید.
 الف) باغ بی‌برگی
 روز و شب تنهاست
 با سکوت پاک غمناکش
 ساز او باران، سرودش باد (اخوان ثالث)
 ب) آتش آن نیست که از شعله‌ی او خندد شمع / آتش آن است که در خرمن پروانه زدند (حافظ)
 پ) تا ز باغ خاطرت گل‌های شادی بشکفد / هر چه در دل تخم کین داری، به زیر خاک کن (ملک الشعراء بهار)
 ت) از اسب پیاده شو، بر نطع زمین رخ نه / زیر پی پیلش بین شهمات شده نعمان (خاقانی)

در نمونه‌های زیر آرایه‌ی مراعات‌نظیر بین کدام واژه‌ها ایجاد شده است؟ مشخص کنید.
 الف) مه روشن میان اختران پنهان نمی‌ماند / میان شاخه‌های گل مشو پنهان که پیدایی (رهی معیری)
 ب) چون در این میدان نداری دست و پای هم‌چو گوی / اختیار سر به زلف هم‌چو چوگانش گذار (صائب تبریزی)
 پ) باغ باران خورده می‌نوشید نور / لرزشی در سبزه‌های تر دوید (سهراب سپهری)
 ت) نرگس از چشمک زدن شد فتنه در صحن چمن / شیوه‌های چشم جادوی توام آمد به یاد (محتشم کاشانی)

بیت زیر کدام آرایه‌ی ادبی را نشان می‌دهد؟ دانسته‌ی تاریخی خود را در مورد آن بنویسید.
 «این مه که چون منیژه لب چاه می‌نشست / گریان به تازیانه‌ی افراسیاب رفت»

بیت «بیستون کندن فرهاد نه کاری است شگفت / شور شیرین به سر هر که فتد کوه‌کن است» دارای چه آرایه‌هایی است؟

بیت زیر دربردارنده‌ی کدام آرایه‌ها است؟ توضیح دهید.
 «پدرم روضه رضوان به دو گندم بفروخت / من چرا ملک جهان را به جوی نفروشم»

بیت « پرویز به هر خوانی زرین تره آوردی / زرین تره کو بر خوان؟ رو «کم ترکوا» برخوان» متضمن کدام آرایه است؟ توضیح دهید.

تفاوت تلمیح و تضمین را بنویسید.

آرایه تضمین را در اشعار و عبارات زیر تعیین و مورد تضمین شده را مشخص کنید.
 (۱) چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت / شیوه جنات تجری تحتها الانهار داشت
 (۲) جز این نگویم شاها که رودکی گوید / خدای چشم بد از ملک تو بگرداناد
 (۳) بهر این فرمود رحمان را پسر / کل یوم هو فی شان ای پسر
 (۴) درویش بی معرفت نیارآمد تا فقرش به کفر انجامد / کاد الفقر ان یکون کفرا

در ابیات زیر آرایه‌ی مراعات نظیر بین کدام واژگان ایجاد شده است؟
 (۱) ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند / تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری
 (۲) یکی گردیم در گفتار و در کردار و در رفتار / زبان و دست و پا یک کرده خدمتکار هم باشیم
 (۳) سر من مست جمالت، دل من رام خیالت / گهر دیده نثار کف دریای تو دارد
 (۴) شعاع آفتابم من اگر در خانه‌ها گردم / عقیق و زر و یاقوتم، ولادت ز آب و طین دارم

دلیل استفاده شاعر از آرایه تضمین در شعر چیست؟

آرایه تضمین را توضیح دهید و مثال بزنید.

تلمیح چیست؟

آرایه‌های موجود در ابیات زیر را از نظر زیبایی‌شناسی توضیح دهید.
 (۱) بسی تیر و دی ماه و اردیبهشت / برآید که ما خاک باشیم و خشت
 (۲) حافظ از باد خزان در چمن دهر مرنج / فکر معقول بفرما گل بی‌خار کجاست
 (۳) یا رب این آتش که در جان من است / سرد کن زان سان که کردی بر خلیل
 (۴) زینهار از قرین بد زینهار / و قنا ربنا عذاب النار

در هریک از نمونه‌های زیر آرایه‌ی تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را بنویسید.
 الف) موسی (ع) قارون را نصیحت کرد که أَحْسِنَ کَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَیْکَ.
 ب) چه خوش گفت فردوسی پاکزاد / که رحمت بر آن تربت پاک باد
 «میازار موری که دانه‌کش است / که جان دارد و جان شیرین خوش است»

در بیت زیر چه آرایه‌ای به‌کار رفته است؟ دانسته‌ی تاریخی مرتبط به آن را بیان کنید.
 «پدرم روضه‌ی رضوان به دو گندم بفروخت / من چرا مُلک جهان را به جویی نفروشم»

در ابیات زیر آرایه تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید.
 الف) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم / کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی
 ب) بهر این فرمود رحمان ای پسر / کُلُّ یَوْمٍ هُوَ فِی شَأْنِ، ای پسر

۲۹

تلمیح به کار رفته در ابیات زیر به چه دانسته تاریخی اشاره دارد؟
 الف) شبی برنشست از فلک برگذشت / به تمکین و جاه از مَلک برگذشت
 ب) چو گل گر خرده‌ای داری خدا را صرف عشرت کن / که قارون را غلط‌ها داد سودای زر اندوزی

۳۰

در بیت زیر آرایه مراعات‌النظیر را بیابید و بنویسید تناسب واژه‌ها از چه جهت است؟
 سر نیزه و نام من، مرگ توست / سرت را نباید ز تن دست سُست

۳۱

در نمونه‌های زیر آرایه تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید.
 الف) چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت / شیوه جَناتٌ تُجری تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ داشت
 ب) چه زخم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم / که لسان غیب خوشتر بنوازد این نوا را
 همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی / به پیام آشنایی بنوازد آشنا را

۳۲

در نمونه‌ی زیر، آرایه‌ی تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید.
 درویش بی‌معرفت نیارامد تا فقرش به کفر انجامد. «كَادَ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْرًا»

۳۳

در نمونه‌ی زیر، آرایه‌ی تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید.
 بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / و مرد خواب و خفتی / رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن.

۳۴

بیت زیر به چه ماجرای تلمیح دارد؟
 گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند / جرمش آن بود که اسرار هویدا می‌کرد

۳۵

در بیت زیر سه واژه بیابید که باهم مراعات نظیر دارند.
 هر کاو نظری دارد با یار کمان ابرو / باید که سپر باشد، پیش همه پیکان‌ها

۳۶

در بیت زیر آرایه‌ی تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را مشخص کنید:
 خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم / کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی

۳۷

در بیت زیر آرایه‌ی مراعات‌نظیر را بیابید و مشخص کنید تناسب واژه‌ها از چه جهت است؟
 سر نیزه و نام من مرگ توست / سرت را نباید ز تن، دست شست

۳۸

در کدام عبارت زیر، «تضمین» به کار رفته است؟ بخشی را که نشان دهنده‌ی این آرایه است، مشخص کنید.
 (۱) درویش بی‌معرفت نیارامد تا فقرش به کفر انجامد، كَادَ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْرًا.
 (۲) یوسف صدیق (ع) در خشک‌سالی مصر سیر نخوردی تا گرسنگان فرامش نکند.

۳۹

در ابیات گروه «الف» کدام آرایه‌ی ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟

گروه <ب>	گروه <الف>
تضمین	(۱) هم عقل دویده در رکابت / هم شرع خزیده در پناهت
موازنه	(۲) ماقصه‌ی سکندر و دارا نخوانده ایم / از ما به جز حکایت مهر و وفا مه‌رس
تلمیح	(۳) ما برون را نگریم و قال را / ما درون را بنگریم و حال را
ترصیع	

۴۰

بیت زیر به چه ماجرای تلمیح دارد؟
 به تولای تو در آتش محنت چو خلیل / گوییا در چمن لاله و ریحان بودم

۴۱

در مصراع دوم بیت زیر سه واژه بیابید که با هم «مراعات نظیر» دارند.
یکی گردیم در گفتار و در کردار و در رفتار
زبان و دست و پا یک کرده خدمتکار هم باشیم

۴۲

بیت زیر به چه ماجرای «تلمیح» دارد؟
«یا رب این آتش که در جان من است
سرد کن زان سان که کردی بر خلیل»

۴۳

ارتباط میان واژه‌های مشخص شده در بیت زیر، سبب پیدایش کدام آرایه‌ی ادبی شده است؟
ز خاک من اگر گندم برآید
از آن گران‌پزی مستی فزاید

۴۴

در بخش مشخص شده‌ی شعر زیر، کاربرد کدام آرایه‌ی معنوی آشکار است؟
شاید از وقت سخن باشم تو را از اهل بیت
چون محمد گفت: «السَّلامُ مِنَّا اهل بیت»

۴۵

حضور کدام واژه‌ها مشخصاً در بیت زیر، آرایه‌ی «مراعات نظیر» را به وجود آورده است؟ اشارت داستانی موجود در بیت، سبب پیدایش کدام آرایه‌ی معنوی شده است؟
«یاد یاران یار را میمون بُود
خاصه کان لیلی و این مجنون بُود»

۴۶

چرا می‌گوییم در شعر زیر، آرایه‌ی «تضمین» به کار رفته است؟ مورد تضمین شده را بیابید.
چه زخم چونای هر دم ز نوای شوق او دم
که لسان غیب خوش‌تر بنوازد این نوا را
همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی
به پیام آشنایی بنوازد آشنا را

۴۷

بیت زیر به چه ماجرای تلمیح دارد؟
به تولای تو در آتش محنت چو خلیل
گوییا در چمن لاله و ریحان بودم

۴۸

در بیت زیر سه واژه بیابید که با هم «مراعات نظیر» دارند.
ارغوان جام عقیقی به سمن خواهد داد
چشم نرگس به شقایق نگران خواهد شد

۴۹

در بیت زیر کدام واژه‌ها با هم «تناسب» دارند؟ تناسب این واژه‌ها با هم، سبب پیدایش کدام «آرایه‌ی معنوی» شده است؟
«هر کو نظری دارد با یار کمان ابرو
باید که سپر باشد، پیش همه پیکان‌ها»

۵۰

کدام بخش از بیت زیر، به دانسته‌ای حماسی اشاره دارد؟ این اشارت شاعرانه را در اصطلاح ادبی، چه می‌نامند؟
«ای پریشان گوی مسکین، پرده دیگر کن
پور داستان جان ز چاه نابردار در نخواهد بُرد»

۵۱

در بیت «در شب قدر از صبحی کرده‌ام عیبم مکن / سرخوش آمد یار و جامی بر کنار طاق بود» عبارت «صبحی کردن» با واژه‌های ..... و ..... تناسب دارد. این تناسب سبب پدید آمدن آرایه‌ی ادبی ..... شده است.

با توجه به بیت «مرا شکر منه و گل مریز در مجلس
میان خسرو و شیرین شکر کجا گنجد؟» به ۲ پرسش زیر پاسخ دهید.

۵۲

آوردن کدام واژه‌ها در بیت، سبب پیدایش آرایه‌ی «مراعات نظیر» شده است؟

۵۳

اشارت داستانی موجود در بیت، نشان‌دهنده‌ی کدام «آرایه‌ی معنوی» است؟

در عبارت زیر، آرایه های «تضاد» و «تضمین» را با ذکر بخش هایی که نشان دهنده ی این آرایه هاست، مشخص کنید.
الطافِ الوهیت و ربوبیت به سر ملائکه فرو می گفت: اِنِّیْ اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ.

کدام آرایه ی ادبی، بیش از هر آرایه ی دیگری در شعر و نثر فارسی، به کار رفته است؟ واژه های مؤثر در ایجاد این آرایه در بیت زیر، کدامند؟
«تیر از کمان چو رفت نیاید به شست باز
پس واجب است در همه کاری تأقلی»

ارتباط میان واژه های مشخص شده در هر یک از بیت های زیر، سبب پیدایش کدام «آرایه های ادبی» شده است؟
۱) ستاره ای بدرخشید و ماه مجلس شد
دل رمیده ی ما را انیس و مونس شد
۲) ز مشرق سرکوی، آفتاب طلعت تو
اگر طلوع کند طالعم همایون است

در بیت زیر، ارتباط میان واژه های مشخص شده، سبب پیدایش کدام آرایه های ادبی شده است؟
سر نیزه و نام من مرگ توست
بیرت را ببايد ز تین دست شست

در بیت زیر، شاعر با اشاره به داستان ..... از آرایه ای معنوی به نام ..... بهره گرفته است.
«زحسرت لب شیرین هنوز می بینم
که لاله می دمدم از خون دیده ی فرهاد»

در شعر زیر، آرایه ی «تضمین» را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید.
«زینهار از قرین بد، زنهار
و قنا زینا عذاب النار»

در بیت زیر، کدام واژه، نشانه ی کاربرد «آرایه ی تلمیح» است؟ دانسته ی مورد نظر خود را به اختصار شرح دهید.
«چو گل گر خره ای داری، خدا را صرف عشرت کن
که قارون را غلظها داد سودای زر اندوزی»

در بیت زیر، کدام یک از آرایه های «اشتقاق، ترصیع، تضمین، تلمیح و یا حس آمیزی» وجود دارد؟
مرا شکرمنه و گل مریز در مجلس
میان خسرو و شیرین شکر کجا گنجد

ارتباط میان واژه های مشخص شده در عبارت زیر، سبب پیدایش کدام آرایه ی ادبی شده است؟
«شبی در بیابان مگه از بی خوابی پای رفتنم نماند. سیر بنهادم و شتربان را گفتم: دست ازم بدار.»

«آوردن آیه، حدیث، مصراع یا بیتی از شاعری دیگر، در اثنای کلام» تعریف ادبی کدام آرایه ی ادبی است؟ در شعر زیر، این آرایه را مشخص کنید.
چه زرم چو نای هر دم زنوی شوق او دم
که لسان غیب خوش تر بنوازد این نوا را
همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی
به پیام آشنایی بنوازد آشنا را

در کدام یک از ابیات زیر آرایه ی مراعات نظیر به کار رفته است؟ بنویسید کدام واژه ها با هم مراعات نظیر دارند؟
الف) «همی گفت و هر لحظه سیلاب درد
فرو می دويدش به رخسار زرد»
ب) «ز خاک من اگر گندم برآید
از آن گر نان پزی، مستی فزاید»

در بیت زیر، یکی از آرایه های «مراعات نظیر، واج آرای، تناقض و حسن تعلیل» را بیابید و برای آن یک دلیل مختصر ذکر کنید.
بسی تیر و دی ماه و اردیبهشت
برآید که ما خاک باشیم و خشت

در بیت زیر، یکی از آرایه های «تکرار، تلمیح، حس آمیزی و یا ترصیع» را بیابید و برای آن یک دلیل مختصر ذکر کنید.
به تولای تو در آتش محنت چو خلیل
گویا در چمن لاله و ریحان بودم

۶۷

شاعر در بیت زیر، به چه داستانی اشاره دارد؟
گفت آن یار کزو گشت سردار بلند
جرمش این بود که اسرار هویدا می‌کرد

۶۸

در جمله‌های زیر چه آرایه‌ای به کار رفته؟ مشخص کنید.
موسی(ع) قارون را نصیحت کرد که: «أَحْسَنُ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ الْيَك»

۶۹

بیت زیر به کدام واقعه تلمیح دارد؟ آن را توضیح دهید.
به تَوَلّای تو در آتش محنت چو خلیل
گوییا در چمن لاله و ریحان بودم

۷۰

در بیت زیر آرایه‌ی مراعات نظیر را بیابید و بنویسید که تناسب واژه‌ها از چه جهت است؟
هر کو نظری دارد با یار کمان ابرو
باید که سپر باشد، پیش همه پیکان‌ها

۷۱

در بیت زیر کدام آرایه‌ی ادبی وجود دارد؟
زینهار! از قرین بد، زنهار
وقنا ربّنا عذاب النَّار

۷۲

در بیت زیر چه آرایه‌ای وجود دارد؟ در جمله‌ای کوتاه دانسته‌ی مورد نظر خود را بنویسید.
یارب این آتش که در جان من است
سرد کن آن سان که کردی بر خلیل

۷۳

در کدام قسمت از بیت زیر آرایه‌ی تلمیح وجود دارد، آن را مشخص نمایید و دانسته‌ی خود را در جمله‌ای کوتاه بیان کنید.

«شاه ترکان سخن مدعیان می‌شنود
شرمی از مظلومی خون سیاوشش باد»

۷۴

در بیت زیر، آرایه‌ی مراعات نظیر را بیابید.
«ز خاک من اگر گندم برآید
از آن گر نان پزی، مستی فزاید»

۷۵

آرایه‌ی تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید.
من جرعه‌نوش بزم تو بودم هزار سال
کی ترک آبخورد کند طبع خو گرم
ور باورت نمی‌کند از بنده این حدیث
از گفته‌ی «کمال» دلیلی بیاورم
گر بر کنم دل از تو و بردارم از تو مهر
آن مهر بر که افکنم آن در کجا برم؟

«حافظ»

۷۶

آرایه‌ی تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید.
زینهار از قرین بد، زنهار
وقنا ربّنا عذاب النَّار

«سعدی»

۷۷

آرایه‌ی تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید.
بیداری زمان را با من بخوان به فریاد
ور مرد خواب و خفتی
«رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن»

«دکتر شفیعی کدکنی»

۷۸

آرایه‌ی تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید.
بهر این فرمود رحمان ای پسر
کلّ یوم هو فی شأن ای پسر

«مولوی»

آرایه‌ی تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید.
- موسی (ع) قارون را نصیحت کرد که أَحْسِنَ کَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَیْکَ.

«سعدی»

آرایه‌ی تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید.
خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم کز نسیمش بوی جوی مولیان آیدهمی

«حافظ»

آرایه‌ی تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید.
گفت: غالب اشعار او (سعدی) در این زمین به زبان پارسی است. اگر بگویی به فهم نزدیک‌تر باشد. کَلَّمَ النَّاسَ عَلَی قَدْرِ عَقُولِهِمْ.

«سعدی»

آرایه‌ی تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید.
همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی چه زخم چونای هر دم ز نوای شوق او دم که لسان غیب خوش‌تر بنوازد این نوا را به پیام آشنایی بنوازد آشنا را

«شهریار»

آرایه‌ی تلمیح را مشخص کنید و دانسته‌ی مورد نظر را در دو سطر بنویسید.
- یوسف صدیق (ع) در خشک‌سالی مصر سیر نخوردی تا گرسنگان فرامش نکند.

«سعدی»

آرایه‌ی تلمیح را مشخص کنید و دانسته‌ی مورد نظر را در دو سطر بنویسید.
- درویشی را دیدم سربر آستان کعبه نهاده همی نالید که: یاغفور، یارحیم، تودانی که از ظلم جهول چه آید.

«سعدی»

آرایه‌ی تلمیح را مشخص کنید و دانسته‌ی مورد نظر را در دو سطر بنویسید.
چو گل گر خرده‌ای داری، خدا را صرف عشرت کن که قارون را غلظها داد سودای زر اندوزی

«حافظ»

آرایه‌ی تلمیح را مشخص کنید و دانسته‌ی مورد نظر را در دو سطر بنویسید.
زحسرت لب شیرین هنوز می‌بینم که لاله می‌دمد از خون دیده‌ی فرهاد

«حافظ»

آرایه‌ی تلمیح را مشخص کنید و دانسته‌ی مورد نظر را در دو سطر بنویسید.
این مه، که چون منیژه لب چاه می‌نشست گریان به تازیانه‌ی افراسیاب رفت

«فریدون مشیری»

آرایه‌ی تلمیح را مشخص کنید و دانسته‌ی مورد نظر را در دو سطر بنویسید.
ای پریشان‌گوی مسکین، پرده دیگر کن پوردستان جان زچاه نابرا در نخواهد برد

«مهدی اخوان ثالث»

آرایه‌ی تلمیح را مشخص کنید و دانسته‌ی مورد نظر را در دو سطر بنویسید.
پدرم روضه‌ی رضوان به دو گندم بفروخت من چرا ملک جهان را به جوی نفروشم؟

«حافظ»

۹۰

آرایه ی تلمیح را مشخص کنید و دانسته ی مورد نظر را در دو سطر بنویسید.
شاه ترکان سخن مدعیان می شنود شرمی از مظلومی خون سیاووشش باد

«حافظ»

۹۱

آرایه ی تلمیح را مشخص کنید و دانسته ی مورد نظر را در دو سطر بنویسید.
مرا شکرمنه و گل مریز در مجلس میان خسرو و شیرین شکر کجا گنجد؟

«سعدی»

۹۲

در بیت زیر، آرایه ی مراعات نظیر را بیابید و مشخص کنید که تناسب واژه ها از چه جهت است.
سرمن مست جمالت، دل من رام خیالت گهر دیده نثارکف دریای تو دارد

«مولوی»

۹۳

در بیت زیر، آرایه ی مراعات نظیر را بیابید و مشخص کنید که تناسب واژه ها از چه جهت است.
بسی تیر و دی ماه و اردیبهشت برآید که ما خاک باشیم و خشت

«سعدی»

۹۴

در بیت زیر، آرایه ی مراعات نظیر را بیابید و مشخص کنید که تناسب واژه ها از چه جهت است.
یکی گردیم در گفتار و در کردار و در رفتار زبان و دست و پا یک کرده خدمتکار هم باشیم

«فیض»

۹۵

در بیت زیر، آرایه ی مراعات نظیر را بیابید و مشخص کنید که تناسب واژه ها از چه جهت است.
هرکو نظری دارد با یار کمان ابرو باید که سپر باشد، پیش همه پیکانها

«سعدی»

۹۶

در بیت زیر، آرایه ی مراعات نظیر را بیابید و مشخص کنید که تناسب واژه ها از چه جهت است.
سر نیزه و نام من مرگ توست سرت را بیاید زتن دست شست

«فردوسی»

۹۷

در بیت زیر، آرایه ی مراعات نظیر را بیابید و مشخص کنید که تناسب واژه ها از چه جهت است.
حافظ از بادخزان در چمن دهر مرنج فکر معقول بفرما گل بی خار کجاست

«حافظ»

۹۸

در بیت زیر، آرایه ی مراعات نظیر را بیابید و مشخص کنید که تناسب واژه ها از چه جهت است.
دردی است درد عشق که هیچش طبیب نیست گردردمند عشق بنالد، غریب نیست

«سعدی»

۹۹

در بیت زیر، آرایه ی مراعات نظیر را بیابید و مشخص کنید که تناسب واژه ها از چه جهت است.
شعاع آفتابم من، اگر در خانه ها گردم عقیق و زرّ و یاقوتم، ولادت زآب وطن دارم

«مولوی»

۱۰۰

در بیت زیر، آرایه ی مراعات نظیر را بیابید و مشخص کنید که تناسب واژه ها از چه جهت است.
ابر و باد و مه و خورشید و فلک درکارند تا توانی به کف آری و به غفلت نخوری

«سعدی»

۱ به داستان حضرت ابراهیم (ع) و گلستان شدن آتش (ص ۳۲)

۲ زیرا بیت «ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی / چه کنم که هست این‌ها گل باغ آشنایی» از شعر شاعر دیگری آورده شده است یا هاتف اصفهانی بیتی از غزل فخرالدین عراقی را تضمین کرده است یا شاعر با آوردن بیتی از سروده‌های یک شاعر دیگر، مقصود خود را بهتر بیان کرده است. (ذکر یک مورد و یا بیان مفاهیم مشابه) (ص ۳۳ و ۳۴)

۳ الف) تلمیح (ص ۳۲) ب) مراعات‌نظیر (ص ۳۰)

۴ الف) سعدی حدیث «كَادَ الْفَقْرُ أَنْ يَكُونَ كُفْرًا» را در سخن خویش تضمین کرده است. (ص ۳۳)
ب) سعدی با استفاده از این حدیث به بهترین شکل، ارتباط بین «کفر و فقر» را نشان داده است. (ص ۳۴ - ۳۳)

۵ گزینه‌ی ب یا «مفاعِلن فَعَلاتن مفاعِلن فَعَلن» (ص ۳۸)

۶ الف) تضمین (ص ۳۳) ب) تلمیح (ص ۳۱)

۷ الف) تلمیح (ص ۳۰)
ب) تضمین (ص ۳۲)
ج) مراعات‌نظیر (ص ۲۸)

۸ ۱- تیر، دی ماه، اردیبهشت ۲- خاک و خشت (ص ۲۸)

۹ گزینه ب (ص ۳۰)

۱۰ الف) تضمین بخشی از یک گفته‌ی معروف است که در کتب گوناگون به شکل‌های مختلفی آمده است و منشأ و گوینده‌ی آن معلوم نیست. مضمون این گفته، برگرفته از آیات گوناگون قرآن است که انسان را دعوت به صبر و بردباری می‌کند.

ب) بخشی از گفتار معروف حضرت علی (ع) به معنای «با مردم به اندازه‌ی عقل و فهمشان سخن بگو».

پ) تضمین بخش کوتاهی از سوره‌ی حمد: «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ»

ت) تضمین بخشی از آیه‌ی قرآن که در سوره‌های گوناگونی از جمله بروج، طه، ابراهیم و ... آمده است: جَنَّتِ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ: بهشت‌هایی که در زیر {درختان} آن، نهرهایی جاری است.

ث) از عبارتهای عارفانه‌ی منسوب به پیامبر اسلام، به معنی «آن‌چنان‌که باید، حق عبادت تو را به جا نیاوردیم».

۱۱ الف) فرعون نماد قدرت و پادشاهی بی‌اعتبار است. با مرگ فرعون، تمام عظمت و شکوه او نیز از بین رفت. گنج دقیانوس (نام قدیم شهر جیرفت) در اکتشافات باستان‌شناسی سال‌ها پیش به دست آمد. این گنج در حقیقت، اکتشافات باستانی و تاریخی بود.

ب) تلمیح به ماجرای عاشقانه‌ی شیرین و فرهاد (فرهاد عاشق شیرین، شاهزاده‌ی ارمنی بود).

پ) بیت اشاره به عشق نافرجام لیلی و مجنون و دلدادگی شوریده‌دار مجنون دارد.

ت) تلمیح به گفته‌ی معروف حسین حلاج (از بزرگان صوفیه) که همواره تکرار می‌کرد: أَنَا الْحَق.

الف) مرگ - زندگی - بمیر - مردن
 ب) دولت - تاج - سلطنت - فقر - گدا
 پ) عمر - امروز - فردا
 ت) سر - پا - دست / سرنهادن - جان شستن

الف) باغ - برگ / باران - باد / روز - شب (این تناسب، رابطه‌ی تضاد نیز تشکیل داده است) / ساز - سرود
 ب) آتش - شعله - شمع / شمع - پروانه (گاهی با توجه به معانی و کاربردهای گوناگون کلمات، یک واژه می‌تواند با زنجیره‌های متنوعی از واژگان، مراعات‌نظیر تشکیل بدهد.)
 پ) باغ - گل - بشکفت - تخم - خاک
 ت) اسب - پیاده - رخ - پیل - شهمات - نطع (صفحه‌ی شطرنج)

الف) مه - روشن - اختر / شاخه - گل
 ب) سر - دست - پا - زلف / گوی - چوگان (از اصطلاحات بازی چوگان، این کلمات می‌توانند با واژه‌هایی از جمله سوار، سوارکار و میدان نیز تشکیل رابطه‌ی مراعات‌نظیر بدهند.)
 پ) باغ - سبزه / باران‌خورده - تر
 ت) نرگس - چمن / چشم - چشمک زدن

تلمیح (۲۵ / ۰) اشاره به داستان تاریخی بیژن و منیژه دارد. (۲۵ / ۰) (ص ۳۰)

این بیت در نگاه اول تلمیح دارد به داستان کوه‌کندن فرهاد به خاطر عشق شیرین ولی در نگاه بعدی درمی‌یابیم که در این بیت آرایه مراعات‌نظیر هم هست. در این بیت واژه کوه‌کن با فرهاد و شیرین تناسب دارد و تعامل معنایی این واژگان موجب زیبایی و تأثیرگذاری شعر شده است.

این بیت در نگاه اول تلمیح دارد به داستان رانده شدن حضرت آدم از بهشت به سبب خوردن گندم ولی در نگاه بعدی درمی‌یابیم که بین کلمات جو و گندم و روضه مراعات‌نظیر است.

این بیت دارای آرایه تلمیح است. کم ترکوا اشاره به آیه «کم ترکوا من جنات و عیون و زروع و مقام کریم» دارد.

آوردن آیه، حدیث، مصراع، بیت، اصل نوشته یا سخن دیگری را در شعر یا کلام تضمین گویند اما تلمیح گنجاندن یک داستان بلند در سخنی کوتاه است که معانی بسیار را در کم‌ترین واژه جای می‌دهد و این ایجاز از جهت هنری بسیار مهم و قابل توجه است.

گزینه‌ی ۱: حافظ بخشی از سوره بینه را در کلام خویش عیناً به کار برده است.
 گزینه‌ی ۲: مسعود سعد مصراع دوم را از رودکی تضمین کرده است.
 گزینه‌ی ۳: مولوی یک آیه از قرآن را تضمین کرده است.
 گزینه‌ی ۴: سعدی در کلام خویش حدیث را تضمین کرده است.

گزینه‌ی ۱: ابر، باد، ماه، خورشید، فلک
 گزینه‌ی ۲: گفتار، کردار، رفتار و هم‌چنین زبان، دست و پا
 گزینه‌ی ۳: سر، دل، دیده
 گزینه‌ی ۴: عقیق، زر و یاقوت و هم‌چنین آب و طین

شاعر با استفاده از این فن یعنی استفاده از شعر دیگران یا آیه و حدیث می‌خواهد مقصود خود را بهتر بیان کند و با ایجاد تنوع در ذهن خواننده سبب التذاذ وی گردد و همچنین آگاهی خود را از موضوعات مختلف به بهترین وجه نشان دهد.

آوردن آیه، حدیث، مصراع، بیت، اصل نوشته یا سخن دیگری را در شعر یا کلام تضمین گویند. در تضمین شعر یا نوشته دیگران اشاره به نام آن شاعر یا نویسنده لازم است مگر آن‌که به دلیل شهرت بی‌نیاز از ذکر نام باشد. حافظ از جور تو حاشا که بگرداند روی / «من از آن روز که در بند توام آزادم» حافظ مصرع دوم را از سعدی تضمین کرده است.

در لغت به معنی اشاره کردن با گوشه‌ی چشم است و در اصطلاح ادبی آن است که سخنور در کلام خویش به داستان، آیه، حدیث و مثل اشاره کند. تلمیح گنجانیدن یک داستان بلند در سخنی کوتاه است که معانی بسیار را در کم‌ترین واژه جای می‌دهد و این ایجاز از جهت هنری بسیار مهم و قابل توجه است.

گزینه‌ی ۱: کلمات تیر، دی و اردیبهشت با هم و کلمات خاک و خشت هم با هم مراعات‌نظیر دارند.
گزینه‌ی ۲: کلمات باد، خزان، چمن، گل و خار با هم مراعات‌نظیر دارند.
گزینه‌ی ۳: این بیت تلمیح دارد به داستان سرد شدن آتش بر ابراهیم خلیل
گزینه‌ی ۴: مصرع دوم این بیت از قرآن تضمین شده است.

الف) «أَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ» (۰/۲۵) تضمین از آیه‌ی قرآن (۰/۲۵).
ب) بیت دوم «میازار موری که دانه کش است / که جان دارد و جان شیرین خوش است» (۰/۲۵) تضمینی است از شعر فردوسی (۰/۲۵) صفحه‌ی ۱۳۴

تلمیح (۰/۲۵) اشاره به داستان حضرت آدم که با خوردن گندم و سرپیچی از دستور حق از بهشت رانده شد. (و یا هر توضیح مشابه دیگر) (۰/۵) صفحه‌ی ۱۳۰

الف) «بوی جوی مولیان آید همی» (۰/۲۵) تضمین از شعر رودکی. «ترک سمرقندی» لقب رودکی است (۰/۲۵)
ب) «كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ» (۰/۲۵) تضمینی است از آیه قرآن (۰/۲۵) - ص ۱۳۴

الف) اشاره به معراج رسول اکرم (ص) (۰/۵)
ب) اشاره به ثروت‌اندوزی قارون (۰/۵) - ص ۱۳۰

در واژه‌های (سر - تن - دست) مراعات‌النظیر وجود دارد. (۰/۲۵) تناسب به این جهت است که از مجموعه اندام‌های بدن هستند. (۰/۲۵) - ص ۱۲۷

الف) «جَنَاتٌ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ» (۰/۲۵) تضمین به بخشی از آیه ۸ سوره البینة (یکی از آیات قرآن) (۰/۲۵)
ب) بیت دوم «همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی / به پیام آشنایی بنوازد آشنا را» (۰/۲۵) تضمینی است از شعر حافظ (۰/۲۵) ص ۱۳۴

کادالفقر أن یکون کفراً (۰/۲۵) تضمین حدیث (از پیامبر) (۰/۲۵)

مصرع آخر (روسر بنه به بالین، تنها مرا رها کن) (۰/۲۵) تضمین مصراعی از مولوی (۰/۲۵)

۳۴) مجرای بر دار کردن حسین بن منصور حلاج (۰/۵)

۳۵) کمان (۰/۲۵) سپر (۰/۲۵) پیکان (۰/۲۵)

۳۶) بوی جوی مولیان آید همی (۰/۲۵) تضمین مصراع‌ی از رودکی (۰/۲۵)

۳۷) بین واژه‌های سر، تن، دست (۰/۲۵) تناسب از نظر نوع (یا اندام‌ها و اعضای بدن) (۰/۲۵)

۳۸) گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. (۰/۲۵) « کاذَ الفقْرَان یكونَ کُفْرًا » (۰/۵)

۳۹) (۱) موازنه (۰/۲۵) (۲) تلمیح (۰/۲۵) (۳) ترصیع (۰/۲۵)

۴۰) گلستان شدن آتش بر حضرت ابراهیم (ع) (۰/۵)

۴۱) زبان (۰/۲۵) دست (۰/۲۵) پا (۰/۲۵)

۴۲) مجرای در آتش افکندن حضرت ابراهیم (ع) و سرد شدن (گلستان شدن) آتش بر ایشان (۰/۵)

۴۳) مراعات نظیر (۰/۵)

۴۴) تضمین (۰/۵)

۴۵) لیلی (۰/۲۵) مجنون (۰/۲۵) ، تلمیح (۰/۵)

۴۶) چون سراینده‌ی شعر، بخشی از شعر شاعری دیگر را عیناً در سروده‌ی خود آورده است. مورد تضمین شده: بیت دوم است. بیتی از شعر حافظ

۴۷) در آتش افکندن حضرت ابراهیم و سرد شدن آتش بر وی (۰/۵)

۴۸) ارغوان (۰/۲۵) سمن (۰/۲۵) نرگس (۰/۲۵) یا شقایق

۴۹) «کمان»، «سپر»، «پیکان» (۰/۵) «مراعات نظیر» (۰/۲۵)

۵۰) مصراع دوم (پور دستان جان ز چاه نابردار در خواهد بُرد) (۰/۵) «تلمیح» (۰/۲۵)

۵۱) «یار» ، «جام» و «سرخوش» (ذکر دو مورد کافی است.) (۰/۵) «مراعات نظیر» (۰/۲۵)

۵۲) خسرو، شیرین، شکر (۰/۵)

۵۳) تلمیح (۰/۵)

«أَنْتَى أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ»

۵۴ «تضمین» ۰/۲۵

۵۵ مراعات نظیر (۰/۲۵) «تیر، کمان، شست» (ذکر دو مورد کافی است.) (۰/۲۵)

۵۶ بیت ۱: اشتقاق ۰/۵ بیت ۲: مراعات نظیر ۰/۵

۵۷ «مراعات نظیر» ۰/۵

۵۸ «فرهاد و شیرین» (یا عشق فرهاد به شیرین یا هر توضیح درست و مشابه دیگر) ۰/۲۵

تلمیح ۰/۲۵

۵۹ مصراع دوم (یا وقنا ربّنا عذاب النار) (۰/۵) آیه‌ای از قرآن (یا آیه‌ی ۲۰۱ سوره‌ی بقره) (۰/۵)

۶۰ قارون (۰/۲۵) قارون مردی ثروت اندوز و از خویشان حضرت موسی (ع) بود که عاقبت مورد غضب الهی قرارگرفت و با گنج خود در زمین فرو رفت (یا هر توضیح درست دیگر) (۰/۵)

۶۱ تلمیح ۰/۵

۶۲ مراعات نظیر ۰/۵

۶۳ تضمین ۰/۲۵ بیت دوم «تضمین» است. ۰/۵

۶۴ بیت ب، مراعات نظیر ۰/۲۵ گندم ۰/۲۵ نان ۰/۲۵

۶۵ مراعات نظیر ۰/۲۵ در «تیر، دی، اردیبهشت» با «خاک و خشت» ۰/۲۵

۶۶ تلمیح ۰/۲۵ در داستان سردشدن آتش بر حضرت ابراهیم ۰/۲۵

۶۷ ماجرای بردارکردن حسین بن منصور حلاج (یا هر توضیح درست دیگر همراه با ذکر نام این عارف)

۶۸ تضمین از آیه‌ی قرآن

۶۹ به داستان حضرت ابراهیم و سرد شدن آتش بر او

۷۰ کمان، سپر، پیکان که هر سه ابزار جنگی می‌باشند.

۷۱ تضمین

۷۲ تلمیح / اشاره به داستان حضرت ابراهیم و سرد شدن آتش بر او دارد.

۷۳ در مصرع دوم «خون سیاوش» - اشاره به داستان کشته شدن سیاوش توسط افراسیاب

۷۵ بیت سوم، تضمین مقطع شعری از کمال‌الدین اسماعیل اصفهانی است که حافظ آن را عیناً در خلال ابیات یکی از غزل‌های خود آورده است.

۷۶ مصراع دوم آرایه‌ی تضمین است زیرا بخشی از آیه‌ی ۱۹۸ سوره‌ی بقره آورده شده است.

۷۷ (رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن) تضمین مصراعی از یک بیت سرودی مولوی است.
رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن
ترک من خراب شبگرد مبتلا کن

۷۸ مصراع دوم، تضمین بخشی از آیه‌ی شریفه است. (سوره‌ی الرحمن ، آیه‌ی ۲۹)

۷۹ (احسن کما احسن الله الیک) تضمین بخشی از آیه‌ی شریفه است. (سوره قصص ، آیه‌ی ۷۸)

۸۰ حافظ در این بیت، از رودکی (ترک سمرقندی) یاد کرده و مصراع اول مطلع یک شعر معروف او را عیناً آورده است، (بوی جوی مولیان آید همی)

۸۱ جمله‌ی «کلم الناس علی قدر عقولهم» تضمین است.

۸۲ بیت (همه شب در این امیدم که ...) از حافظ است که شهریار آن را در پایان شعر همای رحمت تضمین کرده است.

۸۳ عبارت یادآور در زندگی حضرت یوسف است: توطئه‌ی برادران، به چاه افکنده شدن، بردن یوسف به مصر و فروختن او در بازار برده‌فروشان، بی‌گناه زندانی شدن، آزادی کسی که با یوسف در بند بود، تعبیر خواب پادشاه مصر، وزارت یوسف، خشک‌سالی دراز مدت، هم دردی یوسف با بیچارگان و ...

۸۴ اشاره به آیه قرآن دارد.

۸۵ اشاره به داستان قارون و ثروت اندوزی او دارد.

۸۶ بیت تلمیح دارد به شیدایی فرهاد نسبت به شیرین که به شوق وصال او به کوه‌کنی پرداخت و سرانجام با شنیدن خبر دروغ مرگ شیرین جان داد.

۸۷ اشاره به داستان عاشقانه‌ی بیژن و منیژه دارد.

۸۸ اشاره به کشته شدن رستم به دست نابرادریش شغاد دارد.

۸۹ بیت تلمیح دارد به مراجعه‌ی آدم و حوا که به جزای خوردن میوه‌ی شجره‌ی ممنوعه و عصیانی که ورزید، از بهشت رانده شد.

۹۰ اشاره به کشته شدن سیاوش به دست افراسیاب در توران زمین دارد.

۹۱ این بیت تلمیح دارد به عشق افسانه‌ای خسرو به شیرین و رقابت فرهاد کوه‌کن با او در این میدان و رو آوردن به زنی به نام اصفهانی برای منصرف شدن از عشق شیرین.

۹۲ سر و دل به لحاظ همراهی، مراعات نظیراند. سر و دل و دیده نیز مراعات نظیراند. گهر و دریا نیز به دلیل آن که یکی، مکان دیگری است، مراعات نظیراند.

۹۳ تیر و دی ماه و اردیبهشت هر سه مربوط به زمان و مراعات نظیراند. خاک و خشت نیز از لحاظ جنس، مراعات نظیراند.

۹۴ گفتار، کردار و رفتار به دلیل همراهی و زبان دست و پا به لحاظ جنس، مراعات نظیراند.

۹۵ کمان و سپر و پیکان به دلیل همراهی واژه‌های مراعات نظیراند.

۹۶ سر و تن و دست به دلیل همراهی و هم‌جنسی، واژه‌های مراعات نظیراند.

۹۷ باد خزان، چمن، گل و خار به دلیل همراهی واژه‌های مراعات نظیراند.

۹۸ درد، طبیب، دردمند و نالیدن به دلیل همراهی، واژه‌های مراعات نظیراند.

۹۹ شعاع و آفتاب به لحاظ همراهی واژه‌های مراعات نظیراند. عقیق و زر و یاقوت از این جهت که اشیا گران‌بها هستند، واژه‌های مراعات نظیراند. آب و طین نیز به دلیل همراهی واژه‌های مراعات نظیراند.

۱۰۰ ابر و باد و مه و خورشید و فلک همگی از نظر همراهی واژه‌های مراعات نظیراند.

